

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Dămăneacă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

CANDIDAT NAȚIONAL ÎN NÄDLAC.

Intr'o conferență ce s'a ținut Duminică în Nädlaac, pentru alegerea de Sâmbătă 5 Martie în candidatul deputat naționalist a fost proclamat

Dr. Ioan Suciu.

Rămâne acum ca bunii români din întreg cercul Nädlaacului să-și facă datoria. Să-și dea cu toții mâna și să ajute ca în lupta ce se încinge, steagul național desfășurat să fie purtat cu cinste.

Alianțele noastre.

Dela un bun prietin al ziarului nostru primim sub titlul de mai sus articolul următor:

Sunt și eu de părere, că d'odată cu chestia activității parlamentare se poate discuta și chestia dacă e bine ori nu să primim pactarea cu vre-un partid politic maghiar!

Nainte de a pune în discuție pactarea, caută să fim însă în clar asupra întrebării: cine este dușmanul neamului românesc, cine e cauza suferințelor noastre?

Socot că răspunsul nu e greu de dat. În privința asta toți suntem d'o-părere: dușmanul nostru este sistemul șovinist de guvernare.

Atitudinea noastră politică și întreaga tactică de luptă trebuie să fie normată deci în vederea slăbirii acestui adversar.

Nu mai suferi deci îndoială, că ar fi o mare greșală politică să sprijinim fie direct, fie indirect guvernele maghiare care ne sunt agresive. Și cum actualul guvern Tisza nu caută nici el să se deosibească în bine pentru noi, ci merge pe calea celorlalte guverne șoviniște, sigur că Românii n'au să-l sprijinească.

Venim la al doilea partid mai mare maghiar: cel kossuthist.

În privința asta aprob întru toate întrebarea ce ați pus-o în numărul din urmă al »Tribunei«: într'adevăr, chiar mai înainte d'a sta de vorbă, se impun acele întrebări kossuthiștilor. Căci dacă ei susțin în program ceea-ce a accentuat șeful lor, Kossuth Ferencz, ca adică drept de vot în țeara asta să aibă numai cel-ce știe scrie și vorbește (o absurditate combătută chiar și de Dr. Lengyel Zoltán), noi în nici un chip nu-i permis să-i sprijinim, căci în chipul acesta am alimenta curentul care împinge guvernul la și mai multe atrocități împotriva naționalităților.

Eu înțeleg adică ceea-ce spuneți: că cel care lovește în noi e guvernul și deci și noi lupta politică în primul rând în contra guvernului s-o dăm, lui să-i facem greutate. Nu mai puțin este adevărat însă, că guvernele sunt toate trecătoare și trainic ar rămâne numai spiritul șovinist alimentat fiind el de partidele opoziționale. O eventuală pactare ar trebui deci să aibă ca țintă

slăbirea acestui curent, căci interesul cel mare este ca nici naționalitățile, nici guvernul să nu stea sub teroarea acestui spirit. Când mi-ar cere deci concursul electoral partidul kossuthist, i-aș pune mai nainte de toate întrebarea pe care cu drept cuvânt ați sulevat-o în numărul din urmă al »Tribunei«...

Chiar în numărul dela 27 c. »Füg. Magyarország« — înregistrând că naționaliștii români se frământă și ei în cercul Nädlaacului — se arată indignat și îndeamnă pe alegătorii maghiari să dea afară din cerc pe — Dr. Vlad.

Va să zică șovinismul acestui organ kossuthist este atât de mare, că nici nu admite să se intereseze și Românii de soarta unui cerc electoral unde d'altfel voturile lor decid!... Corifeii kossuthiști ar vrea pur și simplu voturile Românilor, de drepturile acestora însă nici pomeneală.

Cât privește acum pe poporali, am văzut ce s'a întâmplat: cei mai mulți s'au ales cu voturile Slovacilor. Nu s'a găsit însă unul care să sară în ajutorul Slovacilor, ba când a fost vorba în Dietă de bieții Slovacilor s'au arătat mai șoviniști de cât guvernul, imputând acestuia că e prea domol cu »panslavii«, dar voturile »panslave« li-ar primi toate.

Se poate oare sta de vorbă cu asemenea oameni, câtă vreme au asemenea purtare?

Alianții noștri firești rămân deci Sârbii și Slovacii... Adevărat, că puțin ne putem ajuta unii pe alții cu voturi. Dar nici nu-

NĂLUCĂ.

Mătușa Zamfira s'a sculat cu noaptea în cap, Hu-u-u! e frig: săracele bătrînețe! Incet, prin întuneric, și-a tras fusta de lână, s'a învelit bine c'o cățaveică veche de douăzeci de ani (unde mai găsești acu așa cățaveică!), s'a îmbrobodit și s'a cinchit înaintea vetrei. Mai întâi șopti încet: »Ce moșneag! ce moșneag! își face de cap, zău își face de cap! Doamne iartă-mă!...« După aceea, scoase, din cotruța de sub vatră, surcele uscate: trase un chibrit și aprinse un capăt de luminare. O limbă subțirică și tremurătoare de foc imprăstie, în odăița strîmtă, o lumină vinătă și desveli chipul mătușei Zamfira: o piele ca un pergament boțit, o bărbie adusă spre nasul îngheboș de bătrînețe, buza de jos înghițând pe cea de sus subțirică și suptă, — și doi ochi ca două ciocori șterse de bruma toamnei. Degetele, ca fusele, așezară capătul de luminare într'un picuș de ceară. Apoi, una câte una, baba aprinse surcelele la lumină și aștă focul. — »Ce moșneag! ce moșneag! mormăi ea, pe când mâinile tremurătoare așezau așchiile aprinse; să nu vie el până la o vreme ca asta! iaca acuși se face ziuă, și afară ian auzi ce minie a lui Dumnezeu!« Afară, vînturile sfîrșitului de toamnă se vaitau prin livezile uscate, bubuiat, se mai ogoiau; câte-odată, roate de frunze moarte năvăleau la fereastră, tremurau și se zbăteau cu sunet uscat. »Ce vînt! ce vînt! șopti baba clătînd din cap; uite, imi învâluie și focul...«

Flacărele începură a dudui; pe fereastră, în noaptea de afară, se vedea același foc, arzînd roș și sbătîndu-se ca brațele unui om mînios.

Mătușa Zamfira sta pe scăuneș, mai la o parte, cu brațele sub-puse. În liniștea odăiței, ceasornicul vechiu bătea clipele, tic-tac, rar, și-și purta limba în-lungul peretelui, odată cu umbra ei. Tic-tac, tic-tac, roata de alamă din vârful limbei scilipea în bătaia focului. Tic-tac, tic-tac, și bătrâna parcă se legăna pe scăunașul ei, la dreapta și la stînga, domol, gîndindu-se. Ce moșneag! ce moșneag! să nu vie el până la o vreme ca asta!

Incet, mătușa se sculă, stătu pe gânduri, apoi deschise cu fereală ușa și ieși afară, mititică și adusă de șele. Inchise cu grijă ușa în urma ei. Un căne voinic eși, de supt un șopron și începu să se gudure pe lângă babă. »Măi Marcule, măi! măi Marcule, măi! tu ești cuminte, Marcule! na! fii cuminte, nu te sui cu labelle pe mine, că mă dai jos!« În toate părțile, cât vedea cu ochii, numai livezi vînd în vîntul toamnei; pe jos, valuri de frunze treceau, te înfiorau cu foșnetul lor trist. Nouri mari, deasupra asfințitului: încolo, cer întunecos; pe ici, pe colo, stele galbene, vioae. »Ia uite ce vreme! Zău își face de cap, Doamne, iartă-mă... Numai de nu i s'o fi întîmplat ceva; atîta mi-ar mai trebui! Na! Marcule, fii cuminte, că mă dai jos! Oare unde-o fi? Cum mă bagă el în boale și numai că-l ved că vine, roș ca un rac și clătîndu-se... Poate nici acu nu i s'o fi întîmplat nimic!« Baba mai mormăi nu știu ce, mai dădu una în căne, apoi intră în șopron și eși îndată cu un braț de lemne. »Hu-u-u! vai de mine, ce vînt! te ia pe sus! Cum o veni moșneagul meu acasă, pe vîntul ăsta?«

În casă, se așeză iar lângă vatră, cu mâinile sub-puse, ascultînd vîntul de-afară și tictactul ceasornicului bătrîn. Prin pod, se auzeau vuete,

zgomote de fugă, trîntituri. »Prinde mîta șoareci!« mormăi mătușa Zamfira. Vîntul plîngea cu jale, afară, prin livezi: roate de frunze uscate năvăleau la geam, se grămădeau, foșneau, tremurau, cu sunet sec.

Deodată, ornicul vechiu începu să hîrlie lung, lung, apoi prinse a bate ceasurile cu zgomot de fierării vechi. »Una, două, trei, patru, cinci... numără baba, — ho-ho! ajunge!« Dar ceasornicul bătea înainte, zuruind. Ho-ho! destul... Is cinci, mai mult de cât cinci nu-s, șopti mătușa; totdeauna vrei să mă înșeli așa; parcă eu nu ved că-s cinci? De ce bați unsprezece?« Ceasornicul începu iar liniștit, tic-tac, tic-tac, rar iar mătușa-Zamfira căzu pe gânduri, cu ochii țintă în flăcările focului.

Bătrâna începu să se gîndească la tinerețe pe când focul pîlplia în sobă și ceasornicul număra clipele.

... Pe atunci, moșneagul venea de vreme acasă. He-he! nu era ea bucuroasă de atîta dragoste, d'acu...

Multă vreme-i de-atuncea... hm! or fi vre-o cincizeci de ani, poate mai mult... parcă știe când și cum s'a măritat? Iată, întreb-o, când a vîzut întâi pe Alexandru, și dacă o ști, mare lucru? Și mai întreb-o, dacă știe ce vorbe au schimbat la nuntă... Ași! un vis nuntă. Parcă tată-său și mîsa au întreb-o dacă voește să ia pe Alexandru Urzică? »Zamfiră iaca să știți, peste trei săptămîni e nuntă!« Bine. Și a fost nuntă, și pe urmă a chemat-o Zamfira Urzică, cucoana Zamfira, Urziceasa... Cu un an în urma, nici nu se gîndea la Alexandru și poftim, acum i-i bărbat, e legată de dînsul pe vieață, mîntîncă cu

vorba de asta, că noi și așa nu vrem să cucerim cercuri mixte, ori să luăm ceva de la Unguri, ci vrem numai să fim stăpâni pe cercurile unde suntem acasă, între frați... Ear pe aceștia cu însuflețirea avem să-i ducem la vot. Și însuflețirea va fi cu atât mai mare, cu cât mai mult se va inveda că împotriva spiritului șovinist intolerant nu singuri pornim lupta, ci în înțelegere cu celelalte naționalități, și conform hotărârii ce fruntașii neamului nostru au luat deja înainte cu nouă ani, în congresul naționalităților ținut la Budapesta.

Asupra unei înțelegeri și colaborări cu Sârbii și Slovaci să stăruim deci în primul rând!

SITUAȚIA.

Situația continuă să fie tot încurcată. Ba pentru guvern pare a fi și mai încurcată, așa că din Viena se scrie despre apropiata retragere a guvernului Tisza, ca să se facă astfel loc unui prim-ministru mai conciliant.

Delegațiunile terminându-și sesiunea, mâne Dieta își reîncepe ședințele. Pe 4 Mai Delegațiunile vor fi convocate eară, după cum se scrie din Viena. Din faptul acesta se deduce că Dieta nu va fi decît disolvată acum în primăvară.

Candidatura la Nădlac.

Nădlac, 28 Februarie.

— Raport special. —

Un sistem desavuat prin propria-i neputință, deși nu se poate curma deodată, — totuși mulțămită celor cu dor de muncă, vorba despre pasivitatea parlamentară.

Nu „inteligenta“, înțelegând preoțimea și învățătorimea, — ci înșiși țeranii români — fără steag, — fără tîmbăleu simțesc lipsa de a-și da votul pentru reprezentantul partidului național.

În fața acestei dorinți, Români de bine — au grăbit la Nădlac se desfășurare stindardul activității adevărat național.

Și în conformitate cu decisiunile congresului naționalităților ținut în 1895 la Budapesta — Nădlacul este primul cerc electoral, unde acele decisiuni se pun în practică.

Nu se poate încă aștepta, ca în Ungaria, — de astădată, lupta dela Nădlac să ajungă la isbîndă, — dar ca principiu din toate punctele de vedere va servi ca pildă tuturor acelor, cari se încălzesc de ideea activității.

Mult popor a fost de față, când Dr. Suci, candidatul alegătorilor — și-a desfășurat programul — din sute de piepturi resunau strigătele de aprobare; — dovadă că poporul român pretinde activitate, nu însă lenevire și vecinică îndoială.

Românii în considerarea celor de mai sus au dat de bine să meargă în cercul electoral al Nădlacului. — În cale — s'au întîlnit cu adv. Dr. Nagy Sándor, care a pus în mișcare toată forțele numai să triumfeze partidul kossuthist.

Era în călătorie și de toți rîsul strazsămester dela geandarmii Gabányi, care în tot decursul a încercat să ne încante cu tocitele glume de secul.

Ce au făcut acești părinți ai statului? Au călătorit pe clasa a doua — și sosiți la țintă au scos ușa clasei prime din țîtină — numai să se presinte gentili poporul maghiar căci fie între noi zis — nici Români, nici Sirbi, nici Slovaci n'au simțit plăcerea să întîmpine decît pe fiii poporului nostru.

Și dl Dr. Nagy Sándor inspirat de cinstitele stindarde maghiare — a ajuns în extaz și a ținut o vorbire, echt pa-

Să-i fie de bine. Convoiuil candidatului opoziționist a fost cu steaguri și muzică. — Români, Slovaci, Sirbi, în convoiu trist la aparență, dar cu atât mai mult însuflețit de ideale senine — a percus străzile Nădlacului — pe dinaintea Bisericii ortodoxe.

Ajunși la edificiul bisericii, unde se țin comitetele și sinoadele bisericești — ne

aștepta o mulțime de alegători români, slovaci și sirbi.

Dl Dr. Aurel Vlad a ținut de necesar în scurte cuvinte să explice poporului că adunarea va fi numai la 3 ore d. ameză și în termeni entușiști a rugat pe cei de față se vină la aceasta consfătuire, cu atât mai mult, cu cât este vorba de interesele poporului.

Poporul s'a împrăștiat în ordine și liniște, ear conducătorii, veniți din depărtări au fost invitați la mesele ospitale ale frunțașilor din Nădlac.

Erau abea 2 ore, când o mulțime enormă a ocupat deja piața dinaintea școlii române, respective sălii de convenire, localitate designată pentru ținerea adunării de organizare a partidului naționalist și a candidării. La trei ore sosește Vlad în mijlocul alegătorilor care este primit cu ovaiji foarte însuflețite. După-ce mulțimea enormă nu putea încăpea nici pe jumătate în sală, adunarea a trebuit să se țină sub cer liber. Nu peste mult a sosit la față locului fibirul Șoșka și adunarea s'a deschis la 3 ore prin preotul Vichenție Marcovici.

La biserica din față sunau clopotele. Incepe, invocînd ajutorul lui Dumnezeu. Ne iubim patria, iubim pe rege, dar ne iubim și neamul cu toată ardoarea. Vrem să trăim și să murim ca Români, Slavi, ce ne-a lăsat Dumnezeu. Jur pe cei 72 ani ai vieții mele că nici odată nu-mi voi trada patria și neamul.

După cuvîntarea părintelui Marcovici, adunarea îl aclamă pe dînsul de președinte. Vicepreședinte a fost aclamat slovacul Isa Mudric, notar George Petrovici.

A urcat apoi pedestalul dinaintea școlii. Dr. Vlad aclamat cu multă însuflețire.

„Am venit cu bucurie în mijlocul D-Voastră, pentru-că am crezut că aflu aici inimă ca inimile noastre. O singură dorință avem cu toții: patria s'o facem fericită prin fericirea tuturor popoarelor. Nu dorim, ca cu toții frați și fericiti să fim. Frățietate vrem, dar frați dulci și nu mașteri voim să fim. Pentru deviza asta desfășurăm steagul. Pe acest steag este scris: dreptate, egalitate frățietate. Face istoricul greutăților câte au întîmpinat în Nădlac, până s'a ajuns aici. Este vorba să dovedim, că sunt în țeara noastră și oameni cari sunt pătrunși de acest înalt patriotism. Principiile acestea au fost prima-ora e-nunțate în 1895 în congresul naționalităților din Budapesta. Acestea trebuie să fie credeul nostru politic. Credeu care a venit să ne ferească aici

el, se supără ori se veselește cu el. Dar nu face nimica, omul n'a fost rău, ba chiar pot zice că a fost bun: dacă a știut cum să-l ia Zamfira, l-a mînuit ca pe o bucată de ceară moale, cum a vrut! Numai un păcat a avut Alexandru: cam bețiv! — dar cât a fost tînără, nu s'a prea plîns Zamfira de asta. Hm! că nici ea n'a fost tocmai sfîntă...

Mătușa Zamfira mai zvîrli un lemn pe foc. Prin pod șoarecii buruiiau: dăduse de nucă. „Ih! murmură baba; las' c'o da măța peste voi, îți vedea voi pe dracul!“

Da, n'a fost tocmai sfînta nici ea. Bună-ora... hei! da-i mult de atunci, — peste drum, în casa Pătrăcesei, ședea un tinerel, un iuncher. Ș'avea iuncherul niște mustăți negre și ascuțite la sfîrcuri și niște ochi adînci, Doamne Doamne... Iși plimba degetele pe sfîrcurile mustăților și întorcea câte-o pereche de ochi, — of of! tare-i mult de atunci... Când venea acasă, zurr! și ea, hop! la fereastră, iuncherul, mîna la vîrfurile mustății și ochii peste cap! Azi așa, mâni așa, — într'un rînd, tînerul se pune în fereastră la el și se bate cu mîna peste piept, în dreptul inimei... Doamne Doamne: par'că a plătit-o și pe Zamfira cea tînără, tot în inimă, ceva. Dar din partea lui Alexandru, n'avea de ce se teme; el, cu petrecerile lui...

Și, nici una, nici două, într'o seară, se trezește cu iuncherul în prag. — Hău! a țipat cât a putut. Noroc că Alexandru nu era acasă. „Vai de mine! dar cum se poate una ca asta!“ Cîla întoreea ochii pe dos, se bătea cu palma în piept și îngana: „Dragostea mea... Ingerul meu...“ Bine, hai și dragoste, dacă-i vorba pe aceia.

Pe urmă, altădată, numai când auzea: zurr! era la ușa: și, când deschidea iuncherul ușa, deschidea și ea brațele. După aceea: „Dragostea mea... Ingerul meu!“ — Ce mai mustăți și ce ochi avea dracul! și ce pîteni! — Dar într'un rînd, — era așa, toamna, și bătea vîntul ca și acuma, — vine bărbatul de vreme. Buf-buf! se scutură afară de glond. Dar, de acolo, iuncherul: „Ce-i? — Ce să fie? bărbatul?“ Bietul băiat, nu-și găsea botforii, nu-și găsea mondirul, vai de capul lui! se trăgea de cap... Și afară, Alexandru, boc! în ușa, boc boc! „Zamfiră Zamfiră!“ Ea, biata femeie rămăsese înlemnită. Boc boc! „Zamfiră! Zamfiră!“ Se cunoștea că-i beat, Bietul iuncher gîfăia, își îmbrăca pe dos tunica. — Numai ce s'aude: bum! și ușa sare și intră Alexandru, suduind, și dă buna, prin întuneric, în casă. „Așa? mă lași afară? Vrea să zică, nu vrea să-mi dai drumul? la să-ți arăt eu!“ Atuncea, întîl și pe urmă, a îndrăznit el să ridice mîna. Dar, în loc să dea în neavastă, a dat în iuncher, — și dă-i! și dă-i! până ce bietul tîner a nemerit ușa și s'a repezit, năuc, afară! — Bine. Pe urmă, bărbatul a adormit, s'a sculat a doua zi și nu s'a mai vorbit nimic despre rănetele și sudălmile din ajun. Dar, după două zile, tare s'a mai mirat și el, odată cu Pătrăcesea, cum de s'a cărăbănit iuncherul nitam nisam din mahala. Cîta vreme a trecut de atunci! și mătușa Zamfira a și uitat cum îl chema pe iuncherul cu pîteni, cu mustața ascuțită și cu ochii negri.

Ș'apoi! aceea s'a trecut și ea a fost femeie la locul ei, necăjită de multe ori, veselă câte odată, nu s'a uitat că are bărbat bețiv. Și vremea a trecut... Cincizeci de ani s'au strecurat dela în-

țîmpinarea aceia și iată, în flacărele focului, par'că tot răsare iuncherul în pervaz de fereastră, răsucindu-și mustața ascuțită și întorcîndu-și ochii negri. Ba și pîtenii s'aud: — zurr! — nu, hărie ceasornicul bîtrîn și bate jumătate. Cinci și jumătate. și bîtrîna șoptește, cu ochii țîntiți asupra focului: „Oare de ce Dumnezeu nu mai vine? Numai să nu i-se fi întîmplat ceva!“

Vîntul toamnei vâjje și un stol de frunze se abate la fereastră. Toate-s pustii, la urma urmel! Par'că, dacă și-a înșelat bărbatul, a fost femeie rea, a fost suflet rău? Par'că, de atunci, i-a mai venit îngând să înșele? Prostie! par'că în lumea asta poți zice! „Vreau să fac așa!“ și să faci așa! Bătrîna se gîndește, ceasornicul numără, tic-tac, rar, clipele. Cîta vreme a trecut, câte valori de frunze nu s'au abătut la gîmuri! N'a sîmînat o zi cu alta, și, cu toate acestea, tot trecutul e ca o miriște fără zare. Nu poți zice: „Colo-i dîmb!“ — Vieța a mers neregulată, ca și ceasornicul de pe perete, cu mașinariile stricate, dar a mers! Și iată acum și iarna; poate chiar și mormîntul e aproape. — Gîndurile acestea nu se încheagă, ci plutesc, ca neguri de toamnă, în mîntea bătrînei. Și focul băzie, șoarecii cotrobăiesc prin pod, vîntul se jăluște afară, mînînd roate de frunze; în odaie s'a făcut călduț; bîtrîna s'a dezbrobodit și șade nemișcată, pe scăunaș, legată la cap cu grimea albă, cu pielea ca pergamentul boțit în lumină; ochii ei albaștri spălîciți stau necîntiți, visînd.

Deodată, se aud, afară, pași neregulați, grei, și un mormăit ușor. Bătrîna tresare, se ridică greu și se duce de deschide ușa. Afară-i tot întuneric, dar lumina focului ajunge în prag. Un

pe pământ, pe cum celalalt merit e să ne fericească pe altă lume. (Aplause). Se simte fericit că glasul său a aflat răsădit în atâtea inimi. Popoarele acea soarte o au pe care o merită. Am venit să desfășurăm acest steag în mijlocul d-voastră sub care să Vă chemăm la luptă. O știți bine că n'am cunoscut aci pe nimeni când am venit între d-voastră, dar mă simt acum ca între frați. Cinstea steagului pe care noi cu sfințenie îl purtăm, vrem și aci, cu arme cinstite și loiale, s'o vestim. Eu am avut fericirea ca prima oară să-l duc acest steag în luptă, și cred că l-am adus d'acolo acoperit de cinste (Trăiască!). Să proclamăm deci aci, ca dintr'un singur suflet *partidul naționalist de înființat*, căci acela conține toate dorurile și simțirile sufletelor noastre. (Așa-i, Entusiaste ovații). Faptul ce sevrșiți este istoric. Și acum dați-mi voe a Vă propune de candidat pe baza acestui program, pe unul dintre cei mai distinși fii al neamului, pe curajosul luptător pentru drepturile naționalităților: **Dr. Ioan Suciu, avocat în Arad.** (Aplause nesfârșite cari durează câte-va minute). Propun o comisie de cinci care să invite pe dl *Suciu* în adunare ca să-i oferim candidatura. (Se constituie o comisiune de cinci cari merg se invite pe Dr. Suciu în adunare).

Plecând comisiunea, s'a ridicat un entusiast tânăr slovac cu numele *Fritsch*, ca să talmăcească în limba slovacă vorbirea d-lui Dr. Vlad. Vorbirea acestui tânăr a aprins pe slovacii cari îl intrerupeau mereu cu aprobări și strigăte de „Nazdar“.

Din mijlocul poporului între cari s'a fost pierdut, a fost apoi aclamat infocatul naționalist părintele *Moța* din Orăștie, pe care, țeranii cu orice preț să-l auză, să-l auză, după-ce atât de multe lucruri bune cetiseră de la dînsul.

„Noi așa suntem dedați — zice părintele *Moța*, — ca toate lucrurile să le începem cu Dumnezeu. Binecuvântarea cerului o implorăm întâi deci asupra pașului d-voastră. Faceți ca numele d-voastră să fie purtat până la cele-lalte margini ale țării, nu spre hulă, ci spre cinste. Nu vă îndemnăm la lucruri în contra legilor ci vă învățăm cum să vă prețuiți drepturile mai mult ca pân'aci. Vă aducem aminte că toate privilegiile naționalităților din țeară sunt spre d-voastră atințite, că toți așteaptă dela d-voastră *Lăbăș* și inimi înălțate cari bat pentru dragoste de neam și mărirea patriei. Așa să vă ajute Dumnezeu, pe cum veți merge Români, Slovaci și Sârbi împreună ca să Vă dați votul pentru vrednicul D-voastră candidat, dl *Dr. Suciu*. Trăiască!“

A urmat apoi dl *George Novacescu* stud. în drept la universitatea din Viena, care tocmai era în călătorie dela jubileul „*Junimer*“ din Cernăuț — spre casă părințească.

moșneag cu părul alb, cu nasul roș, fără barbă, cu o pălărie rotundă în cap, șade în prag și mângăie cănele. „*Marcule, Marcule, ce faci, Marcule?*“ Picioarele-i stau îndoite dela încheeturi.

„Dar bine, moșnege, acu se vine? zice baba. — Ham! tac!, Zamfiră, par'că totdeauna? Paștele?... (Sughită:) Hec! M'am îmbătat și eu odată, — ei și? Hec! Măi Marcule, măi Marcule, ce faci tu?“

— Odată? De-ar fi numai odată! Dar nu sta în prag, intră în casă, omule, și lasă cănele în pace.

— Iacă intru, nu te supăra că intru... M'am întâlnit cu... hec!... cum îi zice...

— Ei lasă, lasă, te-ai întâlnit, nu te-ai întâlnit, ved' că tare frumos îți șade!

— Nu te supăra... Pe onoare îți spun, hec! că m'am întâlnit...

Moșneagul intră greu, cu pași neregulați, în casă; lângă foc, se oprește și începe să scotocească în buzunarul paltonului.

„Ce dracul! doar aici l'am pus! hec! unde Dumnezeu să fie? Să-l fi uitat... oare? Ba nu, trebuie hec! să fie“...

Ba se uită la el, cu mâinile încrucișate pe piept:

„Noroc că n'ai căzut într'un șanț, atâta mai trebuia... îi bucuroasă că ai venit teafăr acasă. Hai, vină la foc și încălzește-te, că ți-o fi frig.“

Moșneagul tot strâmb sta, într'o rână și căuta prin buzunarul paltonului.

„Aha! nu-ți spun eu? nu-ți spun eu? Dacă l'am pus aici, cum să nu-l găsească, frate?... Hec! Iacă, Zamfiră, nu te supăra, ți-am adus nohot și stafide... Iaca, hec! nu te supăra...“

— Bine, bine, așează-te acum la foc, că ți-o fi frig!

Dînsul accentuează, că este unul dintre acei fii de țeran, cari cu ajutorul lui Dumnezeu, — cu ajutorul muncii proprii au ajuns acel grad de cultură ca se lupte din resputeri pentru binele poporului din Ungaria, fie de orice naționalitate, — și în urmăre dînsul este fericit, când vede că Nădlăcanii știu se aprecieze folosul cel mare ale solidarității dintre naționalități.

În aplausele generale enunță că românul numai românește știe să-și apere patria. Tot astfel și celelalte naționalități.

Dacă Dumnezeu a adus cu sine ca patria ungară se fie inpieștriată cu diferite popoare, — atunci, de sigur aceste popoare numai în egală îndreptărire fiind împărțâșiți, pot lupta umăr la umăr pentru binele patriei și a regelui.

Laudă cinstea Nădlăcanilor și le dorește izbândă deplină.

Intr'astea sosește deputațiunea cu **Dr. Suciu** în frunte. Se deschide un șpalir între mulțime și se produce o însuflețire indescriptibilă.

Ajungând la birou, **Dr. Vlad** în numele alegătorilor Români, Slovaci și Sârbi aliați ai cercului Nădlac oferă lui **Dr. Suciu** candidatura care răspunde cam următoarele:

„Nu e zi de rënd, ziua de azi, nu numai pentru-că e zi de sârbătoare ci și pentru-că azi D-V. cetățeni liberi din Nădlac, dați esemplu naționalităților nemaghiare din țeara întregă cum să lupte împreună, în frățească dragoste, cu puteri unite, pentru drepturile lor sfinte. Cea-ce faceți D-V. azi, este este espieră pe păcatelor a peste 30 ani, câtă vreme am stat cu toții cu mâinile în sin, privind cum au hotărât domniul sus în Dietă despre noi fără noi. Nu vrem să mai fie d'aci, înainte așa, ci facem aci începutul unei lupte, deamnă de popoarele cari nu vrem să peară. În aceasta luptă ne călăuzește numai dragostea. Frați vrem să fim și cu Maghiarii și cu Slovacii și cu Sârbi! Dar frați adevărați. Pretindem acele-lea drepturi, pe cari le au și confrății noștri Maghiari. Pentru-că dacă e în primejdie țeara, sângele ce se varsă și roaie pe câmpul de luptă curge cu prisosință, se năvălește de nu-l mai poți alege dacă e Maghiar, Român ori Slovac. Când plătim creșterea, în care s'ar ascundeau cu dan și în se năvălește care e dela Maghiar, care dela Român și care dela Slovac. Și la drepturi să fim deci asemenea. Nu vrea s'atite în contra națiunii Maghiare, dar vrea ca naționalitățile însăși să hotărască asupra sorții lor, pentru-că ele însăși știu numai ce le doare. Vorbește despre alianța naționalităților din patrie preconisată în congresul naționalităților din 1895. Avem o lege fraților, legea despre egala îndreptărire a naționalităților. Pe legea asta a depus

— Nu, — eu vreau să mă pun lângă sobă.

— Bine, pune-te și lângă sobă“.

Moșneagul se așează pe un pătișor, lângă sobă, după-ce se desbracă, greu, de balton. Deodată tresare: „Pe onoare... că m'am întâlnit cu ista... cu Zaharia... hec!“ Baba se uita la dînsul, cu mâinile subpuse și se gândea.

„E bun nohotul?“ întrebă, într'un răstimp bătrânul. Bătrâna tot pe gânduri sta. Era acum bucuroasă că-i venise moșneagul. „Bine că n'a căzut într'un șanț!“ murmură ea.

„Ce-ai mai făcut tu, Zamfiră?“ mormăi înceet bătrânul, de lângă sobă, par'că ar fi sosit cine știe din ce călătorie. Pe urmă, ațipi și începu să sforăie.

Bătrâna mai zvirlă un lemn pe foc, se așează iar lângă vatră și începu să ronțanească cu greutate din darul moșneagului.

Icoane din trecut veneau iar, dar iuncherul, acuma, tot se depărta, într'o lumină tristă de toamnă, ochii negri se stingeau și mustățile nu mai erau așa de răsucite. Câtă vreme a trecut de atunci!

Bătrânul dormea, horcăind, lângă sobă și nasul părea mai roș, deasupra mustății albe.

„Bine că a venit sănătos!“ murmură bătrâna. Ceasornicul începu iar a hârâi — hârr! — apoi prinse a bate cu zgomot de fierării vechi.

„Una, două, trei, patru, cinci, șase... murmură baba; ho-ho! destul!“ Dar ceasornicul, zuruind și sifruind, bătă de douăsprezece ori. „Ho-ho! șopti bătrâna, prea te grăbești...“

Ceasornicul începu iar, liniștit, tic-tac, iar mătușa Zamfira căzu pe gânduri, cu ochi țintă în flăcările focului. *Mihail Sadoveanu.*

jurământul dela Rege, și ministru până la solgăbirău. Legea asta trebuie deci să se țină, avem să constringem stăpânirea s'o țină și s'o respecte, cum și noi ținem legile acelea cari nouă ne impun sarcini. Pentru-că legea aceasta este temeliea țării. Numai așa poate fi țara aceasta fericită, dacă va fi cărmuită de bărbați cari nu fac deosebire între Maghiar, Român, Slovac ori Sârb. Azi nu e așa. Azi numai un fiu are mamă dulce. Ceialalți sunt vitregi. Eu n'am venit cu steaguri, n'am venit ca alegătorului într'o mână să-i dau steag, pe căciulă să-i dau peană și și'n cealaltă mână să-i dau *ceva*. (Aplause nesfârșite). Am și eu un steag, dar pe acela îl port în inima mea. (Aplause).

Și steagul acesta nu-l dau din mână nimăru, ca ferul mi-am încheștat mâinile în el și dacă voi învinge bine, dacă nu voi învinge, cu steagul mă voi acoperi și mâne iar îl voi ridica, să lupt cu el mai departe (Aplause nesfârșite).

Asigură alegătorii, că va lupta cu toată energia sufletului său. N'a venit ca vizir ori duce, ci ca simplu soldat al unei trupe și dacă tocmai dînsul a fost cinstit cu încrederea, asta o privește de o onoare care-l fericește. (Aplause). Toate se pot întâmpla una însă nici odată, să părăsească ori să-și vîndă steagul.

Dați-vă seama fraților alegători că nimic pe lume nu s'a făcut dintr'odată. Nici Dumnezeu n'a făcut lumea într'o singură zi. Nici încheierea partidului naționalist în cercul Nădlacului nu se va face așa ușor și ceea-ce facem noi azi este numai începutul unor stăruinți întru realizarea cărora nici când nu vom cunoaște oboseală. Dar să știți, că mari lucruri ați săvârșit azi și veți săvârși și mai mare lucru, când din cercul acesta sute de voturi vor merge în Dietă, cari vor mărturi voința voastră curată și sfintă și voință cumpărată și câștigată prin fagădueli de slujbe. Mulțumește înc'odată alegătorilor pentru onoarea care n'o va uita nici odată în viață. Într'un elan de însuflețire jură pe stindardul național, scumpa moștenire ce cu limbă de moarte o va lăsa și fiului său!

Insuflețirea ajunsese la culme. Minute întregi a ținut aclamarea poporului. Toți au grăbit să strângă cu căldura mâna candidatului care a vorbit ca inspirat.

Dup'aceasta în scurte cuvinte vorbeste moșneagul, înțeleg limba ungurească. Regretă că nu poate vorbi în limba lor. Face apoi un scurt resumat des intrerupt de aclamările slovacilor. Strigăte însuflețite de „Nazdar“ au acoperit cuvintele dlui Suciu.

Președintele adunării părintele, *Vicențiu Marcovic* a luat apoi cuvântul mulțumind alegătorilor, cari s'au prezentat în număr așa de frumos. Îi conjură că tot așa, cu demnitate să se infățiseze și la urnă și pe urmă între aclamațiunii nesfârșite se încheie imponenta manifestație ca și care n'a văzut pân'aci nici odată Nădlacul.

Imensa mulțime s'a împrăștiat și a rămas în urmă comitetul electoral care s'a adunat să facă programul zilelor următoare.

Note politice.

„*Alkotmány*“ se întrecăbă: cine-s internaționalii în Ungaria?

Drept dovadă că — *Jidani*, reproduce după „*F. Magyarorszag*“ știrea, că *Jidani* dela „*Vorwärts*“ din Viena au aranjat *Ovriilor* socialiști o tipografie în Budapesta, unde să se tipărească „*Népszava*“.

Cum s'ar năpusti ziarele ovreiești patriotice asupra vre-unui partid creștin când acela ar primi ajutoare din străinătate. Coreligionariilor socialiști nu le impută însă nimic.

„*Előre*“, din Budapesta, vestește că Ungaria are cu un cetățean și milionar mai mult: *Sternberg*, fost banchier în Berlin, s'a stabilit în Budapesta.

Îi face și biografia: pentru diferite isprăvi de sibirit jupânul *Sternberg* a fost osândit la 2 ani temniță.

„O, tu *Sternberg* cuminte, desigur ai cetit cronica scandalurilor din Ungaria — scrie — ce bine ai nimerit-o: întradever, cu boala ta mizerabilă aici poți să umbli pe stradă. La noi nimeni nu o să te supere, pentru-că la noi numai pe mișei mai mici îi arestează“...

Noi n'avem alt comentariu de făcut.

Un mic răspuns.

Confrăiți dela Brașov nu scapă un singur prilej fără să încerce a face zizanie ori a insinua câte ceva la adresa amicilor noștri.

Astfel și în numărul dela 13/26 c. publică o corespondență («Dela Macău» vorba vine), în introducerea căreia scrie:

„Incet încet au ajuns lucrurile acolo, în cât acum „Tribuna“ zămisliță din „Tribuna Poporului“ dela Arad, dă de știre nației românești, că activitate la alegerile dietale nu se poate face, de cât pactând Românii cu vr'una din partidele maghiare opoziționale“.

Mal trebuie oare să dovedim că nici odată noi n'am afirmat acest lucru, ci simplu am pus în discuție chestia dacă n'ar fi folositor a încheia pact electoral cu scop exclusiv de a crea greutate guvernului care este atât de agresiv față de noi.

Pact nimeni dintre noi n'a încheiat însă cu nimeni. Ear cât privește discuția asupra acestei chestii, numai cei mărginiți ori orbiți de patimă pot să ne acuze pentru o simplă — discuție academică. Dar cine nu știe oare, că ultima oară când Românii au luat parte la alegerile pentru Dietă, ei au pactat: în comitatul Aradului cu opoziția moderată, cu care pactaseră și Șvabi din Banat.

Fost-a asta vre-o tradare națională ori cel puțin vre-un păcat fie cât de mic? Și ce a fost atunci alegerea kossuthistului Mocsary la Caransebeș?

Și ar fi oare vre-un rău dacă s'ar ajunge în viitor la o înțelegere din care să profite *causa* națională?

Că cei nepreocupați n'au putut să vadă nici un rău în astfel de tendințe, reproducem drept probă următoarele șire cu cari «Secolul» din București introduce reproducerea articolului nostru *Pactări*.

„Ormarul cu mîna simpatie curentului nou, activismul, ce-și face drum între românii de peste Carpați. Avem satisfacțiunea de a constata că acest curent tinde să fie îmbrăcișat de toate păturile românești, cari își dau seama că așteptând numai cine știe ce minune să se facă, se pierd în lăncezeala atâtea forțe ale neamului.“

Un singur regret avem: activismul are dușmanii ireductibili chiar între români.

De ce?

Găsim în „Tribuna“, din Arad, un interesant articol, care desvoltă oare-cum un punct al programului de luptă, chestiunea *pactărilor*, adică a alianțelor.

Reproducem din acest articol următoarele fragmente, care expune un oportunism, care nicăiri poate, nu se impune mal mult ca în lupta de toate zilele, ce românii din Ungaria au de a susține contra poporului maghiar, a guvernului maghiar și a agenților săi.“

Capetele adevărate politice desigur că nici nu pot exclude din armele politice pactările. E vorba numai ca ele să se facă *dela partid la partid* și cu scop de a folosi *cauzei*.

Dar să trecem la — *corespondență*, adică *pretinsă* corespondență, căci desigur nu în Macău s'a scris, și să vedem ce urmărește ea?

Cititorii noștri vor înțelege ce urmărește, aflând că batjocorește pe primul nostru redactor pentru-că face greutate guvernului lui Tisza (până acum gazeta dela Brașov zicea că suntem slugile lui Tisza).

Termină apoi:

„Dară gurile rele afirmă, că deputatul Dobref s'a și angajat a îndemna pe Românii din cercul Nădlac, ca să voteze cu Evreul kossuthist Nagy Sándor, și e posibil, că pe oamenii, cari stau în fruntea „Tribunei“ — mulțumită lui Dumnezeu că sunt puținii — să-i vedem nu numai în foate, dar și la fața locului îndem-

nând pe Românii se voteze pentru Evreul kossuthist“.

Eată însă ce scrie Dr. Vlad în «Liberitatea» de alaltăeri:

„Românii cei buni însă, fac așa: să-și pună din simțul lor un candidat român, și toți să voteze cu acela. Nici cu guvernul, nici cu Kossuthiștii! Că vor cădea, n'are să zică. Să arate că ei nu vor să mai împingă la carere străine, unele ca altele pentru noi!“

Când, altădată, se vor putea uni cu Slovacii, vor putea apoi chiar scoate ales un naționalist.

Pentru astăzi e destul și atâta: Tisza să vadă că pe Românii n'are la ce conta, că Românii, cunoscându-l, nu-și pun încrederea în el, ba și unde a avut spriginul lor, azi i-se detrage, căci se deșteaptă Românii!“

Vorba e că gazetele brașovene nu-i convine să se ia după ce se scrie și se face, nu, ci ea înregistrează cu plăcere ceea-ce spus — *gurile rele*...

E în rolul ei, să facă astfel. Pe noi nici nu ne miră, nici nu ne supără asta, căci ținem la opinia oamenilor serioși, cari judecă după fapte, ear nu după — *clevetiri*.

Distincțiunea unei scriitoare române.

Am arătat, mai zilele trecute, că la Teatrul Național s'au primit spre a fi prezentată pe scenă, piesele «*Aur!*» și «*Mântuire*» de d-na Constanța Hodoș. Am spus de asemeni, că piesa se va juca la 21 Februarie v.

Ziarele ce ne sosesc din București vestesc că piesele aceste s'au și pus în repetiție. Însuși dl Nottara, cel mai de valoare artist dramatic, conduce repetițiile și atât cei din comitetul teatral, cât și alți literați cari au auzit citirea pieselor, au rămas încântați.

Cea mai mare distincție ce i-s'a făcut însă d-nei Constanța Hodoș este faptul pe care «*Secolul*» ni-l relatează pupă-cum urmează:

M. S. Regina a binevoit a primi eri în audiență pe d-na Constanța Hodoș, autoarea piesei Aur!...

Maiestatea Sa s'a interesat de aproape de lucrarea dramatică a d-nei Hodoș, și a binevoit a promite că va asista la prima reprezentație, care va avea loc Sâmbătă 21 Februarie la Teatrul Național.

Desigur că numerosii cunoscuți și prietenii pe care d-na autoarea o are în părțile Aradului, unde și-a petrecut cei mai frumoși ani, se vor bucura aflând despre această distincțiune și vor felicita, dimpreună cu noi, pe distinsa literată.

Eată ce scrie «*Vremea*» despre piesele d-nei Hodoș:

S'au pus în repetiție piesele: «*Aur!*» patru acte și «*Mântuire*» un act, ambele de d-na Constanța Hodoș. Punerea în scenă o face dl C. I. Nottara. Aceste piese au atras, la citire, admirațiunea întregului comitet teatral și nu încapă îndoială că și la reprezentație vor stîrni laude unanime.

După-cum aflăm, frații de origine dela noi, dar azi cetățenii ai capitalei, vor folosi acest prilej pentru a face calde ovațiuni singurei scriitoare de teatru ce s'a ivit până acum între Românii, scriitoare de care suntem cu atât mai mândri, cu cât este *dela noi!*

Războiul ruso-japonez.

Londra, 27 Febr. Ziarul «Daily Express» i-se telegrafează din Sanghai, că lângă Vladivostoc s'a întâmplat o ciocnire între flota rusească și cea japoneză.

Londra, 27 Febr. O flotă japoneză, care consta din mai multe panțirate și torpiloare, a atacat flota rusească staționată la Vladivostoc. Vapoarele încrucișătoare rusești Boyasin, Askol și St.-Petersburg s'au cufundat. Japonezii au înaintat fără nici o pierdere în port și au început bombardarea forturilor. Lupta continuă.

Berlin, 27 Febr. Marele ziar «Vossische Zeitung» anunță în ediție separată, că Japonozii au debarcat cu 5 vapoare trupe, cari vor fi întărite prin altele noi. Rușii n'au putut să împedecă debarcarea.

Londra, 27 Febr. Vladivostocul e în flacări.

Vashington, 27 Febr. Ambasadorul japonez primește știrea din Tokio, care anunță, că vapoarele japoneze încărcate cu pământ și peatră scufundate de Ruși, închid intrarea Port-Arthurului.

Londra, 27 Febr. Flota japoneză a îndepărtat pe cea coreeană din portul orașului Ciemulpo și a prins vapoarele societății de cărbuni rusești.

DIN ROMÂNIA.

O statistică a învățământului. A apărut statistica învățământului secundar, profesional, universitar și special pe anul școlar 1901—1902.

Pe acest an, învățământul secundar profesional a fost predat în 85 școli de băieți și 32 școli de fete.

În școlile secundare de băieți au funcționat și maestri.

Populațiunea școlară din învățământul secundar de băieți a fost de 19.251 elevi înscrși, 15.452 prezenți la examene, 12.552 promovați și 3600 repetenți.

În școlile secundare de fete au funcționat 386 profesoare și maestre. Populația școlilor secundare de fete a fost de 4780 înscrise, 4006 prezente, 3209 promovate, 774 repetente.

După confesiuni, elevii școlilor secundare au fost: 17.488 rit ortodox, 252 rit catolic, 1351 rit mozaic și 160 alte confesiuni; elevele au fost 4403 rit ortodox, 44 rit catolic, 293 rit mozaic și 110 alte confesiuni.

La universitatea din București 15 profesori, ear în cea din Iași 5, la Conservatorul din București 24, la cel din Iași 11.

La universitatea din București au fost 3494 studenți, ear la cea din Iași 629.

Din străinătate.

Declarațiile contelui de Bülow. Paris, 27 Februarie. — Ziarul «Petit Parisian» publică e convorbire avută cu cancelarul german, contele Bülow, care a zis între altele următoarele:

În Franța domnește părerea că poporul german are sentimente anti-ruse, pe când guvernul german simpatizează cu Rusia. Adevărul este cu totul altfel. Toate partidele politice din Germania conglăuesc cu guvernul în privința continuării bunelor noastre relațiuni cu Rusia.

Prietinția istorică ruso-germană, pe care aș putea-o numi chiar atavistică, nu este îndreptată în contra Angliei și ea nu ne împedecă de a recunește remarcabilul avânt al poporului japonez. Această alianță este cu atât mai puțin îndreptată în contra existenței dublei alianțe.

Știu că ni-se atribue fel de fel de intențiuni machiavelice; Germania însă are tot interesul ca să se mențină statul-quo în Europa, garantat atât de tripla cât și de dubla alianță. Cuvintele «Politica germană mondială» a fost

uneori fals interpretate ca politică germană de cucerire.

Ni-se atribuie de intențiuni ascunse față de Peci și de alte provincii chineze; nouă însă nu ne convine acest rol; politica noastră rămâne neutralitate, lealitate și pace.

RUSIA OR ÎI JAPONIA?

II.

Este cunoscut că războiul dela 1894 dintre China și Japonia a erupt tot din cauza Coreei. Știm, că victoria a fost pe partea Japoniei, care drept condițiune principală a restabilirii păcii a pretins cedarea portului Liao-Tong, iar în schimb Japonia abstea dela restituirea speselor de războiu de către China, precum mai departe garantează și întregitatea teritorială a vecinei sale. Ce însemnătate avea această pretensiune?

Politicianii agerți japonezi au înțeles foarte bine gândul ascuns al Rusiei expansive, când aceasta a început să zidească linia transiberiană. Anume au văzut înainte, că, după-ce „civilizatoarea“ Rusie a subjugat fără dificultăți provinciile din stânga, și a luat întinsa regiune din dreapta râului Amur dela neputincioasa China, va căpăta apetit pentru a devora cu voracitatea-i cunoscută și Mandșuria, precum și prețiosul teritoriu de lângă Mare, așa numită peninsula Liao-Tong. Au înțeles, că în cugetul ascuns al guvernului rusesc plutește nu Vladivostocul, ca stațiune extremă a liniei transiberiane, ci Port-Arturul, portul de căpetenie al peninsulei Liao-Tong, ceea-ce reușind va domina atât sinul Peci, cât și Pekingul. Instăpânindu-se agresivă Rusie de aceste, Coreea i-se va îmbia de bună-voie, iar pierderea independenței Japoniei va fi numai chestie de timp.

Eată de ce agera Japonie a cerut cedarea portului Liao-Tong. Înțelegând Rusia, cea cu „misiunea culturală în Extremul Orient“ (!) de aceasta condițiune, numai decât se amestecă fără nici un drept în pertractările de pace ale acestor două state, trimițând în Aprilie anul 1895 o *notă verbală* guvernului japonez de conținutul, că „guvernul imperial rusesc află ca imposibilă împlinirea pretensiunii guvernului japonez de către guvernul chinez, de oare-ce eventuala cedare a portului din chestiune cuprinde în sine continuu pericol pentru Peking și pentru independența Coreei, precum și pentru pacea din Extremul-Orient. Prin urmare guvernul rusesc „sătuește amical“ guvernul japonez a renunța la posesiunea acelu port“.

Prin această pășire, de fel nu energică, purtare, care din punctul de vedere al curtușiei politice o calificăm de imprudentă și nedreptă, — incontestabil obrăznicia rusească a avut de scop a zădărnici planul Japoniei de a preveni realizarea dorinței ascunse rusești. Iar cum Franța și Germania a secundat această notă verbală a guvernului rusesc, de teamă probabil să nu le devină rival imperiul asiatic, biata Japonie în butul tuturor sacrificiilor imense, ce a adus prin luarea în posesiune a peninsulei Liao-Tong în războiul chinez-japonez, s'a văzut silită de voe de nevoie a renunța la posesiunea peninsulei acesteia.

Și ce s'a întâmplat dela 1895 până acum? Rusia și-a zidit pe banii francezi linia ferată transiberiană de-a lungul Mandjuriei; a silit pe neputincioasa China să-i cedeze portul Arthur, care din punct de vedere strategic are mare importanță, a ridicat în Mandjuria de-a lungul liniei ferate o mulțime de cetăți, a transformat Port-Arturul în fort aproape inespugnabil, în modul acesta a ocupat această provincie dinpreună cu peninsula Liao-Tong. Având odată în posesiune aceste țări, Coreea ar fi

pe uscat încunjurată de molochul rusesc, care împrejurare constituie pentru ea un pericol permanent, fiindu-i amenințate porturile și astfel existența națională. G. I.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Februarie 1904.

— **Dela curtea cu jurați.** Sâmbătă s'a încheiat sesiunea de iarnă a Curții cu jurați. Cele din urmă procese au fost: Mercuri când acuzatul Nicolae Bodărlău, din B. Ineu (acuzat că și-a împușcat concubina, care nu voise să-i dea de cină) a fost trimis de tribunal la Budapesta, să fie examinat asupra stării sale mintale; Vineri și Sâmbătă s'a desbătut procesul lui Mitru Indricău din Socodor, pe care procurorul îl acuzase că a vrut să omoare pe fosta s'a mamă vitrigă, din cauză că ceruse să-i plătească o sumă de 100 fl. ce avea intabulată pe casa și pământul său. La pertractare fusese chemați o mulțime de martori, între cari și doctorul Vesa din Socodor și D. Ardeleanu, notar în G.-Varșand.

Tribunalul a fost presidiat de judele Köller, asistat de juriți Földes și dr. Szalay.

Acuzarea a susținut-o dr. Meszlényi, apărător dr. St. C. Pop iar tălmaicu dr. I. Suci. Curtea cu jurați se compunea din Cs. Endes Daniel, Kralics Béla, Braun Gusztáv, Mittner József, Rákoczi Antal, dr. Heitz Nándor, Ascher Ferencz, Grim A. József, Edvi Illés László, Lengyel Tivadar, Sármezey Ákos, Kovács Ernő iar suplent Russu Șirianu, care de altfel întreaga săptămână a fost în toate juriile.

Li s'au pus juraților 11 întrebări. Ei au declarat pe Mitru Indricău vinovat pentru rănire gravă corporală și astfel tribunalul l'a osândit la un an temniță, din care se socotesc 6 luni (cât a stat în prevenție) ca împlinite, iar femeii pe care o bătuse și o rănise cu cuțitul să-i plătească 300 coroane despăgubire.

Vineri seara jurați, tălmaicu și apărătorul s'au adunat la masă comună în restaurantul „Millenium“, condus de Beny. Curtea și el parte aproape din toate juriile din sesiunea încheiată.

— **„Romanul căsătoriei“** de Leo Tolstoi, tradus în românește de d-na *Lucreția Russu Șirianu*, care a îmbogățit literatura română și cu alte multe traduceri de valoare, din diferiți autori mari, se poate procura la administrația „Tribunei“. Un volum costă 1 coroană, plus 16 fl. porto.

— **Greva clericilor din Dijon.** Din Paris vine știrea, că clericii catolici din Dijon, asmuțiți de călugări au făcut adevărată seditiune și luând pozițiune în contra episcopului lor Lenordet, pe care ei îl numesc francmazon, declarând că de la un astfel de episcop ei nu primesc sacerdoțiul. De oare-ce vro 40—45 clerici au călcat subordinațiunea, 5 dintre ei, cari au arătat mai slab progres în studiu, au fost exchiși din seminar. În urma aceasta 70 de seminaristi și-au insinuat eșirea din seminar, cari toți au fost înrolați.

Se susține că aceste întâmplări se datoresc faptului, că episcopul nu este de fel aderent al congregațiilor, cari apoi ar fi ațit pe clericii la nesubordinațiune.

— **O victimă a obstrucției.** În Felegyháza un rezervist chemat sub drapel, a cerut să fie concediat, dar i-s'a refuzat cererea. El s'a aruncat din etagiul cazarmei și a rămas mort. Nenocitul primi în aceea zi de la nevastă-sa următoarea scrisoare: „Sunt greu bolnavă. N'am pâne pentru copii. Vino acasă“.

— **Falsificări de polițe.** Frederik Binder Binder jun., companionul unei firme frunțate din Brașov, ce se ocupă cu comerțul de cereale și făină (Binder & Hügel) s'a prezentat la procuror, cerând să fie arestat, fiind-că a falsificat mai multe polițe. Cercetarea s'a început. Se vorbește de 200.000 coroane stoarse de la diferite institute de credit cu polițe false.

— **Pentru emigranți.** Semnificiosul „Bud. Tudositó“ publică următoarele: Precum suntem informați, în Rio de Janeiro s'a înființat o socie-

tate sub numele de Empreza de Colonisacao Brazileira, al cărei scop este colonizarea de maghiari și slavi în statul Minas. Cum însă, cât știm noi numitei societăți nu-i stă în putință colonizarea ear conducătorii ei sunt oameni compromiși, facem atenți pe ori-cine să nu dea crezământ acestei societăți nici promisiunilor agenților ei.

— **Moartea unui jude de curie.** Nu am lua act despre aceasta veste, dacă defunctul nu ni-ar interesa mai de aproape în urma rolului său politic. Despre moartea lui *Vita Sándor*, fost procuror în procesul Memorandului, sună vestea. Cu dînsul avut-au să se lupte luptă dreaptă comitetul partidului național acum 10 ani, aducându-l dimpreună cu tribunalul și curtea cu jurați nu odată în grea situațiune. Despre el vestese foile, că cât a petrecut în Ardeal în calitate de procuror, a persecutat fără milă apucăturile daco-românilor, fiind șovinist nou plus ultra. O credem, fără să așteptăm mult a fi convins, îi recunoaștem și noi acest merit.

— **Proces pentru lăsămîntul lui Leo XIII.** Papa Leo XIII, în testamentul său, n'a făcut pomenire de averea ce dînsul a moștenit-o dela fratele său Giuseppe Pecci. Din pricina asta Vaticanul, nu vrea să estradeze familiei papei decedat partea, care după lege să cuvine familiei. Acum familia a intentat proces în contra Papei Pius X pentru estradarea moștenirii.

— **Tipografia românească în Bistrița.** Ni-se comunică: Subscrisul aduc prin aceasta la cunoștință on. p. t. public românesc. cumcă am cumpărat Tipografia A. Baciu (strada lemnului Nr. 44) și o voi conduce mai departe sub firma G. Matheiu. Pracsă mea cea îndelungată de 25 ani mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface tuturor comandelor prea stimatilor mei mușterii cu esacitate, punctualitate și cu prețuri moderate. Mai amintesc, că tipografia mea este singura tipografie românească în părțile aceste, George Matheiu, tipograf.

— **Tipograf decorat.** G. Filip, originar din Brașov, a fost decorat pentru lucrările sale artistice din ramura tipografiei cu medalia „Bene merenti“ cl. II.

— **Căsătoria unui fost năpăstos.** Știrea că preotul romano-catolic Zsemberi din Hajduböszörmény, a abzis de oficiul său și a trecut la religiunea reformată.

Înțelesul la această pășire a credinței îl dă cununia ce a avut loc zilele astea în Hajduböszörmény, în care mirele fu fostul pleban Zsemberi, iar mireasă veduva Aurora Cseh, o femeie din cele mai bogate din comitat.

— **Podul de lanț din Pesta,** precum a spus secretarul de stat Bela Gränzenstein zilele astea, guvernul are de gând să-l oprească pentru trecerea căruțelor și a poverilor mai mari și să-l lase numai pentru trecerea oamenilor pe jos. Secretarul spune că podul e de altfel destul de tare pentru a suporta și cea mai mare greutate trecătoare dar fiind acest pod-de-lanț o raritate mare, ba singur în felul său, încât face renume orașului însuși, guvernul are de gând să-i dea o reparatură temeinică și-apoi să oprească trecerea trăsurilor și și poverilor peste el, ca cu atât mai mult să țină, așazicând în veci, ca un monument rămas din zilele noastre. — Lumea din Pesta e nemulțumită de planul ministrului, pentru-că publicul mare va suferi prin asta, fiind-că calea cea mai scurtă între Buda și Pesta e cea care duce peste podul de lanț. Dacă e tare destul, zic ei, de ce să fie oprit. Dacă nu-i tare, să fie întărit.

— **Șapte fete și un bărbat.** Sergentul Richard Emil Hübner din regimentul 6 de artilerie din Chemnitz era un teribil Don Juan.

Deoarece iubirile lui nu erau cu totul desinteresate, el a fost dat judecăței. Pe banca reclamanților se prezentară șapte fete, cărora el le promisese că le va lua în căsătorie.

Acuza arată că în intervalul de un an și jumătate el fusese cu toate în intimitate.

Militarul admise că promisese la toate șapte că vor deveni soția lui, dar se apăra zicând că nu făcuse aceasta cu scopul de a le înșela.

S'a dovedit că el luase dela ele diferite sume de bani.

Vîrsta fetelor e între 18—24 ani; unele i-au dat până și ultimi bani ce i-a putut economisa.

Cu banii ce lua dela una plătea cadourile și celelalte cheltuieli ce făcea cu alții.

Fetele cărora Hübner le răpise cinstea, erau foarte abătute, pe când acuzatul rîdea mereu, așa că își atrase de mai multe ori observațiunile președintelui.

Procurorul îl acuză ca seducător și hoț și după o lungă deliberare Don Juanul Hübner fu condamnat la un an închisoare, pierderea drepturilor politice, degradarea și strămutarea ca soldat prost în alt regiment.

— **Bucătăreasa cu trenă.** Înaintea tribunalului din Newark în Yersey s'a judecat luna trecută un proces foarte curios.

Ca acuzatoare se găsea bucătăreasa Augusta Perchely, care fusese până atunci în serviciu la o familie F., dar de unde fu concediată, după cum explică doamna F., din cauza că purta în permanentă toalete elegante cu trenă la bucătărie.

Bucătăreasa, care veni și la proces cu o elegantă toaletă de mătase cu trenă lungă, pretindea ca stăpâna ei să-i plătească leafa întreaga de 8 dolari, nu numai pe cinci zile cât lucrase; ea arată că avea o educațiune distinsă și că stăpânilor ei trebuie să le fie indiferentă îmbrăcămintea în care și-ar face serviciul. Chestia e numai să-și facă treaba bine, și asta doar o făcea.

Judecătul fu însă de altă părere, și anume că trenă nu e pentru bucătărie, respinse, plîngerea bucătăresei și condamnă pe stăpâna ei să-i plătească numai 4 20 dolari, adică leafa pe cinci zile cât fusese în serviciu.

— **Un roman sensationnal.** În Germania apar de un timp încoace romane, piese de teatru, scrieri volanate, cari desvelesc corupțiunea oficerilor și a vieții de casarmă. După Erick Kertleben, Franz Adam Beverlui și oficerul Bilsle s'a pus acum contele Baudissn Wolf, romancier german în șirul desvélitorilor. Din fie-care șir a romanului contele Baudissn transpiră adevărată atmosferă infectă

cratic, al cărui oficeri umorului bérlinez îi nămește zitroneufetter-i, fluturi cu coada de rîndunică. În acest regiment nu sunt primiți oficeri de origine „civilă“, ci numai aristocrații, și aceea e mai interesant, că chiar un fost oficer aristocrat trage acum vâlul de pe faptele foștilor săi prietini.

Tema principală a acestui roman de mai multe 100 de pagini este denumirea de oficer la acest regiment a unui fiu de milionar, dar colegii săi nu-i dau pace secându-l până ce este silit să părăsească regimentul.

Vorbește acest roman și despre un căpitan în retragere, al cărui fiu servește ca oficer. Tata și fiul înoată în datorii, dar fiul să mîngăie că frumoasa lui soră va mîntui onoarea familiei. Bravul frate avînd niște datorii în cărți urgente scrie o epistolă de tot cinică surorii sale, în care în mod brusc o întrebă, de ce nu grăbește odată să atragă în mrejele sale pe acel bărbat bogat, care se prăpădește după ea. Un alt oficer trăește din aceea, ce sora lui „câștigă“. De alt-cum oficerii vînează după „patrii bune“, dar și despre aceste se spun multe lucruri drastice în roman. Una de pildă se laudă, că măritându-se, aceea îi va fi a 12 voiagi de nuntă. Nu se pot descrie toate convorbirile acele frivole sodomitice, ale oficerilor, a grațioaselor dame și actrițe, ce se vorbesc în acest roman sensationnal.

— **Explozia din bulevardul Sevastopol.** Iată câte-va amănunte asupra groaznicului incendiu ce a avut loc Sâmbătă la Paris și care a adus imobilul așezat pe bulevardul Sevastopol 65 și pe Etienne-Marcel.

La unu și două-zeci o explozie puternică a făcut să sboare cu sgomot geamurile apartamentului de la catul al IV-lea, ocupat de atelierele unui fabricant de pieptene de celuloid. De abia trecătorii își reveniseră din emoția ce-i cuprinsese, când de-odată vîzură flacări eșind pe ferestrele sparte de explozie și cuprinzînd acoperișul casei.

Pe balconul catului al V-lea apăruseră oameni cerînd ajutor. Flac rîle devenind din ce în ce mai amenințătoare, distrugeau piatra și îndo-

iau balustrada în cât doi înși zăpăciți s'au aruncat în aer. Se zice că sunt mai mulți morți.

Un impiegat al unei case de comerț ale căror birouri au ars a dat următoarele deslușiri:

— Portarul imobilului care a ars oprea lumea, care se grăbea să scape pe cei-ce cereau ajutor de la înălțimea balconului. Aceasta a întârziat întru-cît va săparea. A trebuit să se treacă prin bulevardul Sevastopol 63 ca să ajungă la ei.

Doi desperdin de soarta lor, s'au aruncat în stradă. Vă inchipuți în ce stare i-au ridicat.

Printre primii salvatori care, în mijlocul aplauselor mulțimei neliniștite, au venit în ajutorul victimelor, era și un caporal din al 7-lea colonial. Cu un curaj eroic, s'a coborît de pe coșul imobilului vecin pe balconul amenințat și a isbutit să scape câte-va victime.

S'au găsit câte-va cadavre carbonizate într-una din odăile ce dădea pe balcon.

Doi-spre-zece oameni, mai ales copii și femei au pierit în acest grozav incendiu.

Patru înși sunt greu răniți.

— **Femea să fie cochetă!** Foia femenină din Paris sub titlul *Femina* să ocupă cu problema, dacă damele de societate și de teatru să fie cochete ori ba? La „resolvirea“ acestei probleme au luat parte diferiți „specialiști“, din a căror răspunsuri transpiră ca o axiomă bine cristalizată cuvintele: *Da, femeia să fie cochetă!* Eată aci unele specimene: O femeie tineră — zice I. Maži — trebuie să fie cochetă, dacă voește că cei mai mulți bărbați să o blasteme, dar totuși să o adore. — Cochetăria — zice contesa *Poigniac* — *Chabanes* — este de două feluri. Sunt femei, cari arată că sunt cochete, și sunt cari nu voesc să arate. Cochetăria — zice *Sorel*, frumoasa actriță — este ca un vîl țesut fin, care reține paserea în zbor, dar aripa nu i o vătămă. — E mai bine să fi foarte cochetă de cât puțin cochetă — opinează domnișoara *Salle* dela operă. Domnișoara *Badi* dela teatrul *Odeon* consideră de corectă numai cochetăria inconștientă. O altă actriță zice că femeia nici nu este femeie, dacă nu este cochetă. Tot credința asta o împărtășesc mai multe artiste, scriitoare, și dame de societate. Pe cum vedem, viitoarea epocă feministă de fel nu va renunța la arma cuceritoare, de care s'au folosit femeile și până

— **Concurs.** Pe baza concludului 10 al adunării cerc. din 30 Aug. 1903 se publică concurs pentru două premii de câte un galbin de 10 cor. Unui se va decerne acele Românce, care va produce cel mai frumos și românesc costum cu mânile proprii pregătii și expus sau îmbrăcat cu ocaziunea adunării cercuale viitoare, altul pentru scrierea despre felul, modul și privința înființării cutărui însoțiri practice cu privire la împrejurările date. (Societate de consum, de cumpătare, de ajutorare, numită și perșefu etc.) La concurs se admit locuitorii și locuitoarele din desp., cercul adm. *Beiuș*, *Ceica*, *Vascău*.

Costumurile menite pentru expunere au să fie prezentate sau la *Mod. Andrei Popa*, preot român în *Cristior*, sau la subscrișa direcțiune, *cel mult până la Dumineca Floriilor*. Concurențele primesc revers despre costumurile prezentate.

Scrierile au să fie provăzute cu o devisă în plic, care să cuprindă numele și adresa autorului și se vor trimite la numita direcțiune pe terminul amintit. Biroul desp. cu plăcere dă înviațiuni concurenților.

Premiul îl va decerne, și îl va preda cu ocaziunea adunării cercuale proxime în *Cristior*. Inteligența este rugată să stăruiască în ajutorul scopului însemnat și indicat în concurs. *Beiuș*, la 22 Februarie 1904. *G. M. Marienescu*, director. *N. Fabian*, secretar.

— **Primul amor al lui Balzac.** Când Balzac, celebrul romancier francez era de 20 ani, cu tot prețul voia să ajungă la bani și în scopul acesta a deschis o tipografie, pe care o conducea el dimpreună cu prietenul său. În acest timp a avut și primul amor, dacă să poate numi de atare relațiunile ce a avut cu *Marie de Berny*. Fie cum va fi; dar atîta rămîne sigur, că dama aceasta cu mult mai în etate ca Balzac, a avut mare influență asupra individualității tinărului scriitor. Ea l'a încurajat și i-a atras grațios atențiunea asupra greșelilor făcîndu-l să cunoască în deplină realitate ce este femeia, despre care Balzac a dat cele mai adevărate caractere.

— **Nenorocire în sala de scrimă.** Joul seara o mare nenorocire s'a întimplat în sala de scrimă *Genari* din Budapesta, care s'a sfîrșit cu o sguuitoare tragedie familiară. Juristul *Szende Dezsó* făcea aci exerciții de scrimă. Adversarul — până acum nu i-se știe numele pentru-că s'a făcut mare secret. Pumnalul adversarului a străbatut printre grații și i-a scos ochiul stîng al neferitului tinăr. *Szende* a căzut fără simțiri la pămînt și profesorul universitar *Dr. Szily* a constatat că tinărul își va perde vederea ambilor ochi. Când tinărul a fost transportat acasă, mama-sa a fost cuprinsă de o așa spaimă, încât și-a pierdut graiul. Douăzeci și patru ceasuri n'a putut absolut se vorbeasca, azi însă a început să gîngăvească puțin.

Necrolog. Subscriși cu inima frîntă de durere, aducem la cunoștință trecerea neașteptată din viață a domnului *Dr. Iuliu Bonts*, notar public regesc în Hunedoara, care s'a întimplat în 25 l. c. în *Lipova*, în etate de 43 ani a vieții sale. Osemintele scumpului defunct se vor așeza spre vecnică odihnă după rîtul gr-ort în 28 l. c. la 3 ore după amiază din mîrga cimiterului de sus, în cripta familiară din *Arad*.

Arad, 27 Februarie n. 1904.

Să-i fie tîrîna ușoară!

Părinți: *Dimitrie Bonts*, consilier și notar public regesc. *Iuliu Bonts*, născută *Misits* de *Zamobor*, fiică: *Flora Bonts* soră: *Ana Bonts*, mîritată *Dr. Aurel Demian*, cumnat: *Dr. Aurel Demian*.

— **Sămânțe bune.** Cine își iubește grădina și vrea să se bucure de cele mai frumoase flori și legume, să-și cumpere semințe de la furnisorul curței regale *Edmund Mauthner* în Budapesta. *Str. Rottenbiler Nr. 33*, care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat pe 226 de pagini, și care indică prețurile. Acesta conține pe lîngă semințele cele mai excelente, o mulțime de flori și legume interesante și surprinzătoare.

— **Durere de stomac.** *Sgârçiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învîchite și împotriva lipsei de opetit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerțiua cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunilor este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*«. Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »*Maria Fecioară*«, a farmacistului *Kossuth Pál*, *Arad*, piața *Boros Béni* Nr. 15.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Cumpăr

pentru prețul cel mai mare posibil haine de iarnă și vară de bărbați folosite, mobile pentru dormitoare, refectorii și altfel de mobile.

La cerere vin și la case.

Menezér Márton,

ARAD, Petöfi-utca Nr. 7.

Frumseța e bogăție! Cine voește a fi frumos, folosească pomada de față a lui *B. Küchler*; aceea după o folosire de scurt timp, curăță pelea de ori-ce necurătenie, ca rapuri, alune ș. a. depărtează petele și roșeața pelei, și donează un colorit proaspăt și prospiciare tinără, până în etatea cea mai înaltă. — Prețul unui tigel mare 1 cor. Savonul 1 cor. Pudra, folosită în cercurile damelor celor mai nalte, în diferită culoare 2 cor. De procurat dela *B. Küchler*, farmacia „*Salvator*“ (Apoteca mare) în *Versec*, (*Vêrșet*) *Temes* m.

180 4—6

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. Nou!

Mai nou product higienic pentru înfrumșetarea și nobilitarea pielii.

Efectul indată fără esemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care acū nicl prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locul o sensatiune însuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrigirea înfrumșetării. Nesticăcios! În moment efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de înferbintări, bubife, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește sbărcituri și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșetă frapantă și o culoare drăgostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime s'a poate mai virtos zina cu succes a se întrebunța. Nu conține nicl argint viu, nicl plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și eserecătă infiuțată cea mai binefăcătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadel trebuie mai întâiu să spalăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadel se năintează foarte esențial. 1 drb. 60 filleri.

Jahner pudr. Jahner-pudrul este nedisputaver non plus ultra a tuturor puderilor. Este un pudr pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nesticăcios. Jahner-pudrul este un product perfecționat, care în privința bunățătii a fineței și a nepernițosității este asemenea ori-cărui pudr indigen și din țări externe. Pentru blondine să ia rosa s'au alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 ștună 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nicl-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Toomai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rēu mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 filleri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înăintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la deplina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 filleri.

Jahner vâpseală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc care indată după prima întrebunțare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată de-cărui eaz. O neisbândă a coloritului după precise instrucțiune de întrebunțare de sigur nu s'a întămplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bēl) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bēl, roșu și brunet s'a poate în timp foarte scurt bēl-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nesticăcioasă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nicl pelea, dar nicl pânzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu s'a poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vapseală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarrhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarrhului de plămâni, a respirării grele. 1 ștună 80 filleri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculli, Exudate, Ischias, Scărân tiera unor membre, înțepenirea muscullilor și coardelor ohilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilule acestea curătesc sângele, iritează activitatea mațelor și înăintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte betesuguri. 1 boiță 80 filleri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acrițimea, flegma și ferea superfiuă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și escită pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 filleri.

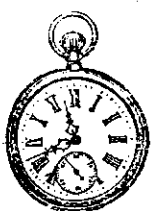
Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie ci și la tot felul de exorescenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

Comandele să se adreseze la

141 1-16

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabrio strada principală Nr. 70.

Orményi Gyula,

ciasornicar.

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 10 (în colțul stradei Lázár Vilmos.)

Primesc se repar ciasornice garantând pe 3 ani. În Arad n'a existat încă atelier în cari să se lucreze mai ieftin.

948 16-50

Am un deposit de tot felul de

ciasornice de buzunar și de părete, precum și orologii cari deșteaptă. Toate exacte și de bună calitate.

134 3-

GHETELLE-PORTER

sunt cele mai bune si mai ieftine!

Firma anunță mult On. Public cumpărător că magazinul de ghetete conține cel mai

bogat asortiment.

Din cauza îngrămădirilor de mărfuri prețuri de tot avantajioase.

Telefon pentru oraș și comitat 324.

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru proști și civili, calitate bună, preț moderat.

935 79-80

„MUREȘANUL“, institut de credit și economii în Maria-Radna.

CONVOCARE.

Onorații acționari ai institutului de credit și economii „Mureșanul“ sunt convocați prin aceasta la a

135 1—

VI-a adunare generală ordinară

ținândă în M-Radna **Joi în 10 Martie n., 1904**, la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Censurarea socioșilor, staverirea contului bilanțului și celui a profitului și pierderii.
4. Decidere asupra propunerilor direcțiunii și în special asupra împărțirii profitului curat al anului de gestiune 1903.
5. Decidere asupra absolutului direcțiunii și al comitetului de supraveghere, pentru anul de gestiune 1903.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.
7. Alegerea unui eventual 2 membrii în comitetul de supraveghiere.
8. Modificarea § 23 din statute.
9. Aprobarea cumpărării casei lui Svoboda Ferencz, pentru scopul institutului.
10. Eventuale propunerii conformate statutelor.

Maria-Radna, 19 Februarie 1904.

Dr. Alexandru Marta m. p.
președinte.

ACTIVA.**Contul Bilanțului.****PASIVA.**

Casa în numărariu	12511 27	Capital social	80000 —
Escompt	221,879 —	Depuneri spre fructificare	145015 29
Cambii cu acop. ipot.	149,222 —	Reescompt	172111 —
Credit personal	15329 —	Fond de rezervă	9020 —
Credit hipotecar	13595 —	Interese transitoare	3259 70
Lombard	5826 —	Deposit de cassă	389 22
Mobilier	1.325 33	Dividendă neridicată	56 —
după amortisare de 10%	132 54	Profit curat	11445 87
Diverse conturi debitoare	1742 02		
	421297 08		421297 08

EȘITE.**Contul Pierdere și Profit.****INTRATE.**

Interese de depuneri	7,984 99	Interese de escompt	36022 62
Interese de reescompt	9,134 53	Interese de credit personal	1844 83
Salare	3780 08	Interese de credit hipotecar	1197 47
Contribuțiune și Dare	2,133 79	Interese de lombard	495 07
Dare după depuneri	797 78		
Competințe de timbru	101 16		
Marce de pesență	612 —		
Remunerațiuni, chirie, porto, spese	3569 79		
Profit curat	11445 87		
	39559 99		39559 99

M.-Radna, la 31 Decembrie 1903.

Ioan Tuducescu m. p.,
director executiv.

Nicolae Moldovan m. p.,
contabil.

DIRECTIUNEA:

Dr. A. Marta m. p. **Dr. Avramescu** m. p. **Dr. A. Halic** m. p. **C. Paulcescu** m. p. **Milentie Suciu** m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

M.-Radna, în 19 Februarie 1904.

Sava Raicu m. p.

Iosif Vuculescu m. p.

Gregoriu Marienescu m. p.

Onorată adunare generală!

Din încrederea D-voastră și în virtutea legii comerciale și a statutelor, despre mersul și afacerile institutului nostru «Mureșanul» avem onoarea a raporta următoarele:

Toate afacerile institutului le-am petrecut cu atenție, am scontrat cassa în numărări am censurat deosebita valori ale institutului, pe care le-am examinat cu pozițiile cărților principale și auxiliare și le-am aflat în ordine și consonanță. Bilanțul și contul de pierdere și profit încheiat la 31 Decembrie 1903, asemenea le-am censurat și confrontat din poziție în poziție cu estrasele cărților încheiate în depline ordină și consonanță.

Ce privește distribuția profitului curat de Coroane 11,445 87 al anului 1903, precum și referitor la celelalte propunerii ale direcțiunii, stabilite și cuprinse în programul adunării generale, — fiind aceste în consonanță cu dispozițiunile legii comerciale și a statutelor, — din partea noastră ne alăturăm la ele și pe baza acestora rugăm On. adunare generală a da absolutul pe anul de gestiune 1903, atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghere.

M.-Radna, în 19 Februarie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Grigorie Marienescu m. p.

Sava Raicu m. p., președinte.

Iosif Vuculescu m. p.